

Carl Gustaf Hasselgren

Hedberg, Arvid

8 B Br. Hasselgren

National Library
of Sweden

Hedberg, A., Carl Gustaf Hasselgren. 1910.

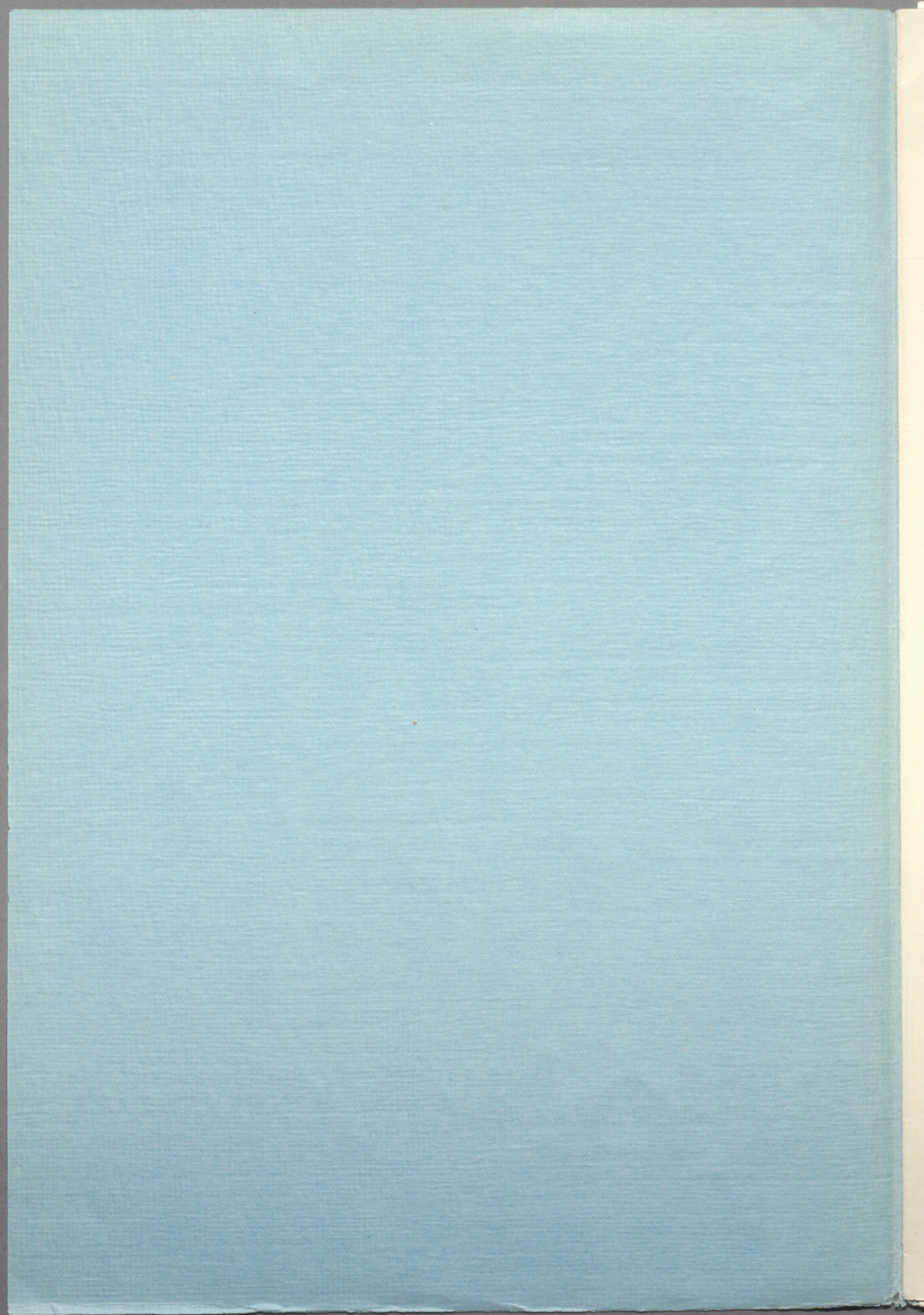
Biogr.
Sof.
(1910)

Till Kongl. Biblioteket

från
Avid Hedberg

So $\frac{W}{533}$

Het värtighet av Svensk Bokbindartidning
Nr 5 - 1910

Carl Gustaf Hasselgren.

Bland 1700-talets framstående bokbindarmästare har hittills isynnerhet namnen: Christopher Schneidler, Arvid Carlbom samt Melcher D. Stadtländer blifvit omnämnda. Dessutom är namnet Andreas Kidron känt såsom den där utfördt bandet till 1726 års gesällordning, hvilket band finnes förvaradt ibland den gamla gesällkassans inventarier.

För några dagar sedan upptäcktes genom en ren tillfällighet ännu ett namn af rang inom vårt yrke, nämligen *Carl Gustaf Hasselgren*, hvilken utfördt det band, som finnes här afbildadt. Detta namn kom i dagen på följande sätt:

Jernhandlaren Robert Eriksson, innehafvare af den välkända firman Bergman & C:o vid Västerlånggatan, infann sig hos undertecknad för att få inbundet ett exemplar af den genom honom i dagarna från trycket utgifna utmärkta förteckningen öfver Jernkramhandlare Societetens gamla handlingar och urkunder, hvilka samtliga finnas i godt skick, dels förvarade i Nordiska Museet, dels i Societetens eget förvar. Alla äro väl inbundna. I början af förteckningen finnas reproduktioner utaf de olika banden. Bland dessa reproduktioner fäste jag mig isynnerhet vid ett rocoband med Gustaf III:s namnchiffer på sidan. Sammansättningen af rococo-mönstret påminde i så hög grad om Schneidlers samtida band,

att jag utan tvekan ansåg bandet vara utfördt af Schneidler. Herr Eriksson blef genast intresserad och började söka bland Societetens gamla kvittenser från 1700-talets senare hälft. Efter en stunds forskning hittade han bland dessa kvitton ett af följande lydelse:

Nota.

1779	Förfärdigat en SkrifBok	
Febr. 4.	För Järnkrämare Societeten	
	af 6 böcker Median papper	
	i Röt Safian ganska Mycket	
	Förgyldning på sidorna och	
	Snitten, ackorderat til	
	det aldra Nogaste	10 —
		<hr/>
		Summa R: 10 —

Betalt som qviteras
Stockholm
d. 4. Februari 1779

Carl Gustaf Hasselgren.

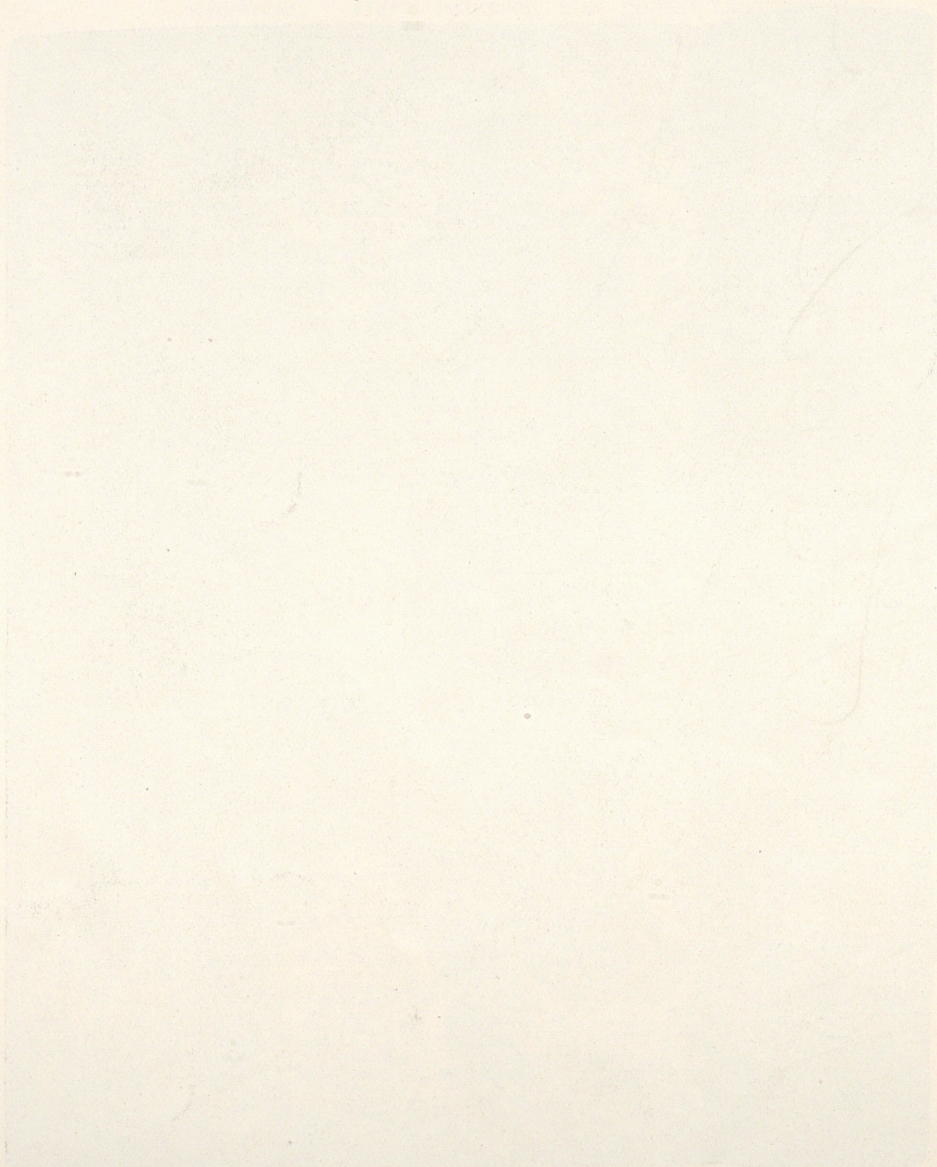
Detta fynd meddelades mig och originalet ställdes välvilligt till mitt förfogande, hvarvid jag begagnade mig af tillfället att kopiera detta. Efter de forskningar angående Hasselgren som jag gjort i Bokbindar Embetets gamla handlingar, kan jag nu meddela följande personalier:

Carl Gustaf Hasselgren var född 1740, kom i lära hos Gürgen Meijer i Norrköping år 1759, blef utlärd den 25 okt. 1762. Han beviljades inträde i Bokbindare Embetets Död och Begravnings Cassa den 9 april år 1774. I kassaboken finnes antecknad:

“Herr Carl Gustaf Hasselgrens insättning för sig i Cassan 90 Daler Kopparmynt, dito Discretion (frivillig gåfva) 60 Daler Kopparmynt.”

Band i röd maroquin af Carl Gustaf Hasselgren.
Utfördt för Jernkrämare Societeten 1779. (Finnes förvaradt i Nordiska Muséet).

Faint, illegible text or markings located below the large blue area, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

I Carlanders förteckning öfver svenska bokbindare skrives:

“*Hasselgren, Carl Gustaf*, i Stockholm, född 1740, död 1817 d. $\frac{2}{7}$, *mästare 1772*.” Frågetecknet efter året 1772 utvisar att Carlander ej kunnat få vishet om det årtal Hasselgren erhöi sin mästarevärdighet. Medlemskapet i Bokbindare Embetet erhöi samtidigt med mästareprovets godkännande, hvarför man med bestämdhet kan fastslå året 1774 såsom varande det rätta. I Carlanders förteckning läses vidare: “*Hasselgren, Carl Fredrik*, i Stockholm, född 1779, mästare 1800, *antagligen* den föregåendes son.” Ovissheten om Carl Fredrik Hasselgren är utesluten då man i Embetets kassakvitto N:o 87 läser följande:

“Den begrafningshjälp som min salig far, Carl Gustaf Hasselgren, eger att bekomma af Bokbindare Embetets Död och Begravnings Cassa har jag under-tecknad *som dess son* bekommit. Stockholm den 3 Juli 1817.

Säger B^{co} R. D. 50 —.

C. F. Hasselgren,
Bokbindare.“

Ytterligare har jag i samma räkenskaper funnit ett kvitto (N:o 86) på den begrafningshjälp som ett par månader förut utbetalts åt Bokbindaren Carl Gustaf Hasselgren och kvitteradt af honom själf och som har följande lydelse:

“Af Bokbindare Embetets Död och Begravnings Cassa hafver undertecknad bekommit min aflidna Hustru Margreta Gollnitz tillfallande begrafningshjälp, stor Femtio Riksdaler Banco, som härmed kvitteras. Stockholm den 15 Febr. 1817.

Carl Gustaf Hasselgren.“

I kassaboken är namnet Gollnitz stafvadt Gollnisch, hvilket torde vara den rätta stafningen, enär anteckningarne däri äro förda med synnerlig omsorg (i första kvittot märker man dessutom att Hasselgren ej varit synnerligt hemmastadd i rättstafning). Namnet Gollnisch påvisar att Carl Gustaf Hasselgren och Christopher Schneider varit svågrar, enär Christopher Schneider varit i sitt första gifte förmäld med Sara Brita Gollnisch.

Angående sonen Carl Fredrik har jag ytterligare inhämtat att han inskrefs som lärling hos fadern år 1793 och utskrefs såsom gesäll den 21 maj 1796, blef mästare den 18 juli 1800.

Carl Gustaf Hasselgren nämnes i räkenskaperna för år 1817 såsom *aflidne Bisittaren i Embetet* och sonen Carl Fredrik har som *Cassabisittare* under-tecknat boksluten för åren 1817—1821, tillsammans med Abraham Carl Schneider och Carl Broman, hvarvid A. C. Schneider skrifer sig *Cassa-Föreståndare* och de andra skriva sig *Cassa-Bisittare*.

Carl Fredrik Hasselgren var gift med Margareta Christina Norman, som dog den 30 dec. 1835. Hon har enligt kvittot N:o 120 utkvitterat begrafningshjälp efter sin aflidne man Carl Fredrik Hasselgren den 29 mars 1833.

Fru Margareta Christina Hasselgrens begrafningshjälp är den 31 dec. 1835 utkvitterad af hennes svärson Gustaf Westlindj^{son}, Kramhandlare, Löjtnant vid Borgerskapets Infanteri (se kvittot N:o 125).

Jag har velat relatera dessa personalier efter en framstående yrkeskollega för att försöka väcka kollegernas intresse för offentliggörande af samtliga Em-

betets handlingar som ju alla finnas kvar alltsedan år 1623. Offentliggörandet af dessa skulle säkert vara till stort gagn för forskningar i svenska bokbinderiets ännu oskrifna historia.

På samma gång vill jag uppmana alla som möjligen hafva i sin ego dokument, hvilka äro ägnade att belysa såväl aflidna som ännu lefvande bokbindares verksamhet att meddela sig med under-tecknad, för att jag antingen själf eller i samråd med någon annan därför intresserad person må kunna få fram en noggrann förteckning öfver Bokbindare i Sverige. Till en början kunde ju hvarje nu lefvande medlem skicka mig en uppgift på sitt födelseår, sitt inträde som lärling hos sin läromästare, det år då egen verksamhet börjades m. m., allt för att förteckningen må blifva så fullständig som möjligt. I synnerhet borde mästarne i landsorten därvidlag kunna meddela åtskilligt om sina företrädare och om sig själfva.

Stockholm i november 1910.

Arvid Hedberg.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Carl Gustaf Hasselgren.

I förra numret hade genom ett förbiseende i uppsatsen om Hasselgren insmugit sig en felaktig uppgift, nämligen att Carl Gustaf Hasselgren lärt hos Gürgen Meijer i Norrköping. Denna bör i stället vara:

Lärt hos Christopher Schneidler, hos hvilken han inskrefs den 12 maj 1759 och utskrefs 25 okt. 1762.

Misstaget möjliggjordes därigenom att ett helt uppslag i Bokbindarembetets inskrifningsbok 1700—1760-talet var försedt med en öfverrubrik: Gürgen Meijer, Norrköping, denna dessutom skrifven med stor och kraftig stil. Gürgen Meijer afled 1759 och då högra sidan utaf uppslaget var blank, så har protokollsföraren börjat införa anteckningar om Christopher Schneidler utan att öfverstryka den förra rubriken. Vid den renskrifning utaf samtliga embetets handlingar, som f. n. försiggår, upptäckte jag

misstaget, hvilket jag härmed rättar. I förra uppsatsen omtalade jag att vid första anblicken af det afbildade bandet jag genast förklarade att det var utfördt af Christopher Schneidler. Vid jämförelse märkes också att hela sammansättningen utaf stämp-larne utvisar att den som utfördt bandet varit starkt påverkad utaf Schneidler och troligen har äfven Hasselgren utfördt en del utaf de band som utgått från Schneidlerska verkstaden under tiden 1762—1774.

Arvid Hedberg.

10000000005437

LÄSESALSLÅN

Kungliga biblioteket

PH_EBT

